

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Pentru limbă.

Ni-s'a întâmplat de ne-a venit odată un elev al unei școli superioare cu testimoniul de maturitate. »Am adus *testimoniul*« zice băiatul. »Cum ai zis?« »am adus *testimoniul*« fu răspunsul repetit. Îi arătăm apoi textul latin să cetească și cetește »*testimonium*«, apoi îi explicăm greșala pronunțării sale. Băiatul se gândește și zice, d'apoi că tot așa i-am zis. Acest student în fiecare an a primit testimoniul bilingv, anume în ungurește și românește, căci a umblat în gimnaziul din Beiuș și pe semne a cetit numai textul unguresc iar pe românește a rămas cu tradiționalul »*Testamoniu*« moștenit din graiul comun stricat de pe la noi.

Chemăm apoi pe alt student care tocmai trecea pe lângă noi și îl întrebăm »ce este acesta?« »*Testamoniu*« fu răspunsul și repețește și acesta încredințându-ne, că nu din greșală ci avea pentru dânsul testimoniul este »*testemoniu*«. Dar Dta unde ai umblat la școală?« îl întrebăm: »în Brad și Blaj« fu răspunsul, va se zică iar în școli românești. Ce este aceasta?

Lucru de tot simplu: în școli se pune pond numai pe lecțiuni și nu și pe limbă, așa rămân băieții lipsiți de dicția românească, însărcinați cu accente streine și cu vulgarisme. De aici provine apoi și lipsa simțului limbistic din care izvoresc monstruosități de acte cum sunt cele remarcate în primul nostru articol din numărul trecut al »Bisericeii și Școlii«. Nici nu observăm, că nu mai vorbim și scriem curat românește.

Firește că prin aceasta ne pierdem și simțul pentru frumsetile limbii românești și prin aceasta ne îndepărtăm de cultura românească la alte izvoare mai bine îngrijite și mai atrăgătoare. Nici nu observăm, că nu mai avem cultură românească chiar și cei ieșiți din școli românești. Ce să așteptăm atunci dela cei ieșiți din școli streine?

Cultura românească nu e o abstracțiune concentrată în câteva capete, căci atunci am avea numai o clasă cultă românească, ci cultura este românească atunci când ea este proprietatea tuturor, este tezaurul sufletesc al întregului corp național. Atunci numai putem vorbi despre o cultură națională.

Remarcăm acest punct neglijat al școlilor românești cu intențiunea curată de a solicita curățenia limbii în viața școlară. Acea curățenie trebuie să se facă dela catedră, de unde se așteaptă o românească curată, care să și o însușiască viața școlară în toată suflarea sa. La îndeplinirea catedrelor n'are să fie hotărâtoare numai calificățiunea formală ci și capacitatea limbii curate de predare. Este omisiunea autorităților școlare cari institue pe profesori, că n'au fost cu considerare la aceasta recerintă cardinală a catedrei. Nu este destul ca numai profesorul de limba românească să scrie și să vorbească românească curată, căci cu gramatizarea faci numai note dar nu și limbă. Toți profesorii și învățătorii să vorbească la felu frumos limba curată românească, căci numai astfel se formează atmosfera simțului limbistic în școală. În lipsa acestei armonii a catedrei, ce edifică unul distruge altul, căci săvârșirea răului este mai comod, nu reclamă gândire.

Avem însă cazuri imbucurătoare; tineri candidați de profesori cari înșiși au simțit nevoia de a fi stăpâni peste limbă înainte de a urca catedra, dreptce după terminarea studiilor făcute în școli streine au dedicat un an de zile limbii românești chiar cu refuzarea catedrei ce i-se ofereă. Sperăm că venerabilele autorități școlare vor da atențiune acestui semn de pregătire pentru catedră. Atunci va urmă și aceea ce să așteaptă dela profesori și învățători: activitate literară, căci fără de limbă cum ar și putea profesorul și învățătorul să scrie carte românească? ori barem un proces verbal.

Ceialaltă școală universală: ziaristica, a făcut enorme progrese în cheștiunea limbii. Sau luați ziarile din anii șasezeci și șaptezeci și asemănați limba acelora cu limba ziarelor de astăzi și veți vedea cum s'a emancipat de sub harsul barbarismelor și a devenit muzica culturii românești în scris.

Școala trebuie se facă acelaș lucru: să vorbească și în românește precum ziaristica scrie românește și atunci vor încetă barbarismele respingătoare din graiul viu, se va formă muzica graiului viu românesc.

Controlul școlilor de jos până sus să se estindă dar și asupra acestei cheștiuni și să fie inexorabil în estirparea barbarismelor din limbă.

Când vom avea în uzul vorbirii limba românească curată capabilă de cultură vom avea și cultură românească, fără de aceasta vom rămâne pașnici cetățeni cu buze strimbe românești.

Sfințirea bisericii din Cenadul unguresc.

Duminecă s'a săvârșit un înălțător act bisericesc în frunza comună Cenadul unguresc, situată chiar la marginea diecezei și a românismului.

O comună binecuvântată de Dumnezeu cu holde mănoase și popor harnic, însuflețit de tot ce este bun și frumos, cu două școli și casă parohială frumoasă, acum și-au renovat și împodobit biserica încât ne face fală înaintea străinilor iar credincioșilor mângăere sufletească că sunt în poziția de a împodobi casa lui Dumnezeu și a-l preamări pentru belșugul care li-a făcut parte. Și a ținut să prăznuiască sfințirea bisericii prin arhierie.

Prea Sfinția Sa dl episcop diecezan a primit cu drag invitarea credincioșilor și Duminecă a mers la Cenad cu protosințelul R. Giorogariu, protopopul Vasilie Beleş, asesorul consistorial Dr. G. Ciubandu, diaconii C. Lazar și Dr. L. Iacob.

La gara din Apátfalva a fost întâmpinat de protopretorele Theis în numele administrației comitatense și de președintele Maghiar, printr'un elocuent cuvânt de întâmpinare și cu buchet de flori De aici a plecat trenul de trăsuri în frunte cu sprintenii călăreți cari formau banderiuul tinerimei.

La biserică a fost întâmpinat de harnicul preot Romul Nestor îmbrăcat în ornate și cu evanghelia. Întâmpinarea preotului Nestor a fost călduroasă, provenita din inima preotului bun care are fericirea a-și prezenta arhierelui său rodul păstoririi sale; iar P. S. episcop a emoționat prin cuvântul său arhieresc pe credincioșii adunați mic și mare spre întâmpinare.

În biserică a împărțășit poporul cu binecuvântarea sa arhierescă și a cetit rugăciunea de deslegare. De aici a trecut în biserică ortodoxă sârbească unde a fost așteptat în acelaș fel din partea preotului sârbesc și a poporului sârbesc. Aici a ținut o cuvântare în care îndeamnă pe confracții sârbi să țină la legea lor strămoșească și să trăiască în armonie cu frații lor români. Cuvântul arhieresc a fost acoperit de frenetice „jivio.“

După aceasta intrare a descălecat în casa parohială la părintele Nestor, unde a fost cu deosebite onoruri găzduit.

Seara s'a făcut priveghiarea la care a asistat Preasfințitul și popor mult.

La liturgia celebrată de P. S. S. cu obișnuita-i pompă cu asistența suitei sale și preoților Romul Nestor din Cenad, Nicola Chicin din Nădlac, Ioan Popoviciu din St Nicolaul mare și Petru Nemet din Șeitin, a fost hirotenit întru protopresbiter al Chișineului părintele asesor consistorial Dr. G. Ciubandu, iar Emil Păcurariu alesul preot al Soborșinului întru diacon. În cuvântarea sa P. S. a îndemnat pe credincioși la pace și viață religioasă morală precum să mai înființeze o școală de fete, pentru că mamele sunt chemate să susțină curățenia moravurilor în familie și școala confesională este instituțiunea în care să pune temelii la cultura religioasă morală a femeii.

După serviciul divin a urmat recepțiunile, la cari s'a reprezentat comitatul cu protonotarul comitatens și prin protopretorul cercual, mai departe comunitatea

bisericească a sărbilor și a romano-catolicilor, antistia comunală și comitetul nostru parohial, oaspeți din Macău și Seghedin.

La banchet au participat toate aceste corporațiuni și mulți fruntași. Rostindu-se numeroase toaste s'a încheiat serbarea cu plecarea Preasfinției sale însoțit iarăși de banderiu și un lung șir de trăsuri.

Înregistrăm cu plăcere aceasta întârire a simțului românesc la marginile aceste expuse ale diecezei.

Omilie la sf. Paraschiva*)

Iubiților ascultători!

În sf. evanghelie de astăzi ați auzit încă un moment din grandioasa epopee a vieții lui Hristos. — E o întâmplare simplă și par'că-l văd pe câte-un blazat intelectual făcând un gest de dispreț, un gest de apatie și zicând: „Nu mă plictisiți, rațiunea mea emancipată nervii mei istoviți însetoșează după alte senzații, cari să mă scuture din toropeala mea“. — Iar ochiul lui obosit, peste care exesele vieții au aruncat un văl gros, nu va pătrunde în frumusețile tainice ale unor pericope ca cea de azi. — Dar nu vă lăsați ademeniți fraților de întâmpinările acestor ecrescențe ale „culturii“ moderne; nu vă lăsați ademeniți de fastul deșert al sofismelor lor! — Și v'ar putea momi oare? Trupul lor subred, inima lor exhaustată de orice sentiment mai ideal v'ar ispiti cumva? Nu cred. — Atunci doar știința lor? Satisface-te însă omule aceasta știință incapabilă să-ți fixeze o țintă supremă compatibilă cu demnitătea ta, incapabilă să te lumineze, cine ești, de unde vii și unde mergi? Nu ești tu oare în aceasta situație ca o nae în întunecimea nopții, în mijlocul unor valuri furioase?

Pentru aceea vă zic iubiților nu vă lăsați ademeniți, veniți și vă încălziți și la razele acestor mărgăritare ale înțelepciunii cerești cu o înfățișare așa de modestă. — Da modestă, însă de-o modestie dumnezească! Căci nu odată petritele nestimate zac nebagate în seamă în pulberea drumului. — Nu vă robiți spiritul cu litera moartă, hrăniți-vă cu duhul lor, care vă face vii!

Vă rog deci iubiților auditori ascultați cu pacință interpretarea sf. evanghelii de azi, de-o clasică simplitate, dar care așa de plastic scoate în relief doctrina măreață a Mântuitorului.

Încă odată vă rog, fiți cu luare aminte!

Zice sf. evanghelie:

„Și-l rugă pe El oarecare dintre farisei, ca să rămână cu el și intrând în casa farizeului a șezut. — Și iată o muere eră în cetate păcătoasă și înțelegând, că șede în casa farizeului adunând un alabastru cu mir... a început a uda picioarele Lui cu lacrimi și cu perii capului său le ștergea, și sărută picioarele Lui și le ungea cu mir“.

O ce tablou minunat! Unde e penelul să-l treacă la nemurire? Priviți! Aici semizeul Simeon cu ceata lui de farizei — căci ce erau altceva farizeii în fața jidovilor creduli? — tronând radios la masa bogată a ospățului, colo jos la picioarele lui Isus, Maria Magdalena, hula și batjocura oamenilor de bine, paria societății. De-oparte idoliul poporului evreesc în ținuta lor mândră și sumeață, de alta o femeie infectată de lepra păcatului vărsând râuri de lacrimi și sărutând genunchii

*) Rostită înaintea tinerimei seminariale din Arad.

Domnului. De-o parte simbolul măririi omenești în nimbul curățeniei morale, de alta obiectul intrupat al disprețului public.

Și ce credeți fraților, unde e adevărata fericire? În lacrămile de penitență a acestei păcătoase, care-și recunoaște nimicienia negrei sale vieți, sau în cerbicia fudulă a acestor mari dignitari învâscoși în porfiră și și vison; în popularitatea lor zidită pe minciună sau în umilința sinceră a bieteii mueri; în inima ei de aur sau în auriturile, ce atârnav ca niște stele pe vestimintele lor prețioase? Se va încumeta cineva dintre voi să zică, că la masa încunjurată de fețe smolite e fericirea, iar nu acolo jos la picioarele lui Isus, acolo jos, dar totuș așa de sus? Nu cred, pentru că de n'ar fi acolo, de ce n'a rămas acea Magdalina în mijlocul adoratorilor ei, căci și ea își avea împărăția, împărăția corupției, unde ea, regina eră tămăiată în imne de proslăvire, jurul ei răsuna de cântece și răsete; de ce a părăsit ea aceasta atmosferă de splendoare, unde eră zeiță, zeița grațiilor, zeița frumseții vicioase? A părăsit-o, fiindcă fericirea ei eră o fericire inferioară, fericirea sensualismului brutal. N'a rămas, fiindcă razele iubirii lui Hristos au răpit-o din ghiarele orgiilor trezindu-i conștiința, iar inima i-s'a întors cu repugnță dela plăcerile trupului, ca să se arunce cu nesaț în brațele mântuitoare ale pocăinții.

Vă întreb eu acum iubitorilor ascultători.

Copilul caprițios al veacului nostru a aflat oare cheia înțelepciunii, când își resfață trupul și sufletul în distracții frivole, ca aceasta păcătoasă? Oare demagogul care exploatează ignoranța și naivitatea celor mici, ca acești farizeu, nu se teme, că va veni un Mesia al moravurilor bune și-i va demasca ipocrizia și vai amarnică-i va fi căderea, căci scris este „...vai lumii pentru smintele“ (Mat. c. 18 v. 6) celce paradează cu ext rio rul său trufaș a aflat oare drumul, ce duce la mângăere și îndestulare, esența fericirii? Nu! De trei ori nu! Și dacă-l căutați, nu-l veți afla pe aceste căi amăgitoare și lunecoase, ci pe calea strămlă a conștiinței și virtuții.

„Iar văzând farizeul, care chemase pre eL a zis întru sine grăind: Acesta de-ar fi proroc, ar ști cine și ce fel de muere se atinge de el, că este păcătoasă“. Iată tipul farizeului în toată goliciunea lui! El nu-l cheamă pe Isus ca să se adape la izvorul cristalin al învățaturii Lui, nu, căci din răutatea inimii eră necredincios. Nu dorul de lumină ci urăta viclenie l-a chemat. Simulează afecțiune pentru Isus, că doar îl va surprinde cu ceva compromițător și apoi să-L dea perzării.

Și Doamne cât sunt de deși acești Simeoni în zilele noastre; cât sunt de dese aceste tipuri imorale, creaturi ale lasității, cari în față te mângăesc, bați aduc elogii, iar în dos te hârfesc, te grăesc de răul De pe buze le curge miere, iar din inimă venin; se acreditează de preoți ai cinstei și apostoli ai virtuților, iar sufletul lor e mai negru, ca tăciunele cel negru; tu-i încălzești la sân, iar ei îți răsplătesc pândindu-te șpionându-te, ca apoi să se arunce asupra ta, ca o hienă flămândă!

Dar poate acest Simeon n'a fost ca alți farizeu, va fi crezut, a fost sincer, totuș și el dubitează în divinitatea lui Hristos. În orice caz e oglinda fidelă a multora dintre intelectualii nostri, cari ori, seduși de speculații pseudo-științifice privesc religia de un prejudiciu, de-o superstiție a veacurilor medievale, ori evlavie față de memoria strămoșilor — cari par-că-i amenință din mormânturi, — îi reține dela apostazie totuș vermele îndoielii îi roade și pe aceștia. Amințiți-vă însă voi victime ale necredinții, voi unelte oarbe ale întunerecului de cuvintele Scripturii, de sf-tele eu-

vinte, cari vi-le-a inspirat iubiiții voștri părinți în copilăria senină și fără prihană: „*Fericii cei ce n'au văzut și au crezut*“ (Ioan c. 20 v. 29). Cum nu poți veni fericite Simeoane, care ai sălășluit în casa ta pe Fiul prealnalt, cum nu poți veni, să le spulberi nedumerirea mărturisind pe Dzeul măririi!

Isus Hristos cu cerescul său ochiu observă îndolia lui Simeon și nu-l lasă pradă primejdiei, ei-i varsă 'n suflet apa vie a credinței prin parabola celor doi datornici.

Mântuitorul primește deci invitarea farizeului de-a participa la ospăț, dar nu spre a satisface unor necesități organice. O altă foame îl mistuia pe El, foamea de-a salva câte-o sămânță de aur, câte-un suflet din rugina fariseismului. — E un model al perfecțiunii acest Hristos, dar inima mi-se umple de-o covârșitoare durere; priveliștea devine jalnică, când mă cuget la mizeriile vieții noastre. Contrastul dintre El Tatăl nostru și noi fiii Lui e izbitor. El? Respinge mâncările și beuturile, ce desfătau privirea și atătau sensurile. Noi? ne întrecem în goană ameițitoare după imbuibări, cari ne abruzează. Materialismul, instinctul nostru egoist își bate joc de lege, de bun simț, de tot ce are omul scump și sfânt. El? Are un ideal, soarele care-i luminează cărarea vieții: misiunea de învățător și răpește așa zicând ocaziunile spre a se achita conștiințios. Noi? Ne sustragem de sub cele mai elementare datorințe. El? Ospățul' preface în catedră. Noi? Din catedră nu odată făurim un pedestal de mărire și căpătuire.

Și ce observăm mai departe fraților? El, împăratul cugetării, nu-și formulează doctrina în nu știu ce sistem pedant cu paragrafi fără vlagă, nu, ci în aceste nepretențioase parabole luate din sfera de experiență a auditorului, căci știă Atotștiutorul, că învățătura Lui nu e un privilegiu a celor puternici și învățați, ci e mama iubitoare, care ocrotește sub aripile sale Ingești și pe înțeleptul areopagit din Atena și pe primitivul locuitor de lângă lacul Genezaretului, și pe falnicul Cesar al Constantinopolei și pe nevoiașul cerșitor din colțul stradei. Și mai ales a celor mulți și sârmani nădejde e religia Lui, care poate atăta mai au în aceasta vale a plângerilor, iar aceste parabole le înțelege și săracul și bogatul și învățatul și neînvățatul.

„Și întorcându-se către muere a zis lui Simeon: *vezi aceasta muere? Am intrat în casa ta, apă pe picioarele mele n'ai dat, iar aceasta cu lacrimi mi-a spălat picioarele mele...*“

La jidovi obiceiul de-a spăla picioarele oaspeților eră una dintre primele condițiuni ale politeții Simeon o întrelasă. Cum? El, mai mare între cei mari, să se pogoare și să spele picioarele acestui individ în un aspect așa de sârăcios, cu privirea așa de zmerită? Ce pretenție îndrăzneată! Dar n'ai știut o sumețe Simeoane, n'ai știut, că acest zmerit Om, care n'avea unde-și plecă capul, ascunde în sine lumina luminii, e însuș Cuvântul adevărului?

Durere, acest mod de apreciere s'a generalizat și în societatea noastră întocmai ca o boală molipsitoare. Rar te judecă lumea după capacitatea și valoarea ta morală, ci după cum te știi însinua prin o spoială externă: rar după ce prestezi, ci după cum te știi îmbulzi. Nu vă zmintiți fraților de straele modeste, de originea umilă, de față, care poale vă inspira anti-pație, nu, ci priviți la căldura inimii și strălucirea minții. Nu vă lăsați orbiți de scilpirea, ce se reflectează de pe podoabele de aur, ci pătrundeți internul semenilor voștri, unde veți afla adevărata comoară, care nu seduce: Nu vă uitați la fosta Magdalena ispititoare, ci la noua Magdalena, a cărei față e crispată de sughițul plânsului renăscător. Biruitați voi, simpli pescari

ai Palestinei universul și l-ați supus la picioarele dumnezeescului tron, căci nu odată „pe cele slabe ale lumii alege Dzeu, ca să rușineze pe cele tari“ (Cor. c. 1 v. 28.)

În sfârșit se adresează Mântuitorul către Simeon: „Iartă-se păcatele ei cele multe, că a iubit mult, iar cui se iartă puțin, iubește puțin“.

O câtă răbdare dumnezească! Se poate oare? Această stărpiciune morală, care a strivit în sine tot ce-i curat și sfânt, aceasta stărpiciune, care a lunecat pe cea din urmă treaptă a scăpării, să fie ertată? Se poate oare Dzeule? Da! Fiindcă nenorocita sau mai bine, vecinic fericita Magdalina a dat de însuș izvorul vieții, de însuș enigma fericirii, de sf. criteriu a legii Dlui, de iubire.

Eră un abis prăpăstios între om și om, popor și popor; între fiii norocului și cei plămădiți din lacrămile suferinții și prăpastia s'a umplut. N'a existat însă forță naturală, ca s'o umple, ci Tu Doamne ai săvârșit minunea în numele eternului principiu al iubirii. Tu Doamne, care te-ai coborât și în coliba mizeră a pescarului, și te-ai suit și în palatul somptuos al farizeului, prin ce punte miraculoasă le-ai împreunat? Iubire e numele ei. În numele ei ai vindecat Stăpâne surzii și muții, ai sculat morții, ai înălțat din molohul păcatelor la sf. Tău sân, atâtea suflete pierdute. Huiduiți erau și lăpădați de toată lumea și Tu Dzeul îndurării deschisule-ai brațele în numele iubirii. În numele ei a sângerat Dzeusul Tău trup pe cruce.

Și oare iscodit-a minte omenească un principiu mai sublim, care se unească sub farmecul măreției sale așa de nenumărate și diverse elemente? Topitu-s'a gloria păgânismului de față iubirii lui, ca ceara de față focului, iar legea lui Moise cu poruncile sale negative zidite pe temelie fricii nu eră decât o umbră a legii. Încercat-a vestitul Plato, să-și întemieze statul său ideal, dar s'a ales o ficțiune, pentru că trebuia să știe marele filozof, că rațiunea pură, baza organizației sale, nu poate produce acțiuni puternice. Operele mari sunt făcute sentimentelor. Nu ideile, ci sentimentele conduc lumea, zice un alt renumit filozof, Spencer. E un stăp de granit sentimentul și pe el și-a întemeiat Hristos biserica Sa, și încă pe ce sentiment! Pe floarea, pe coroană sentimentelor, pe sentimentul iubirii.

Mii de ani a orbecat omenirea fără să poată rosti acest simplu, dar minunat cuvânt: iubire; mii de ani fără să afle acest mare mister, încât a trebuit să se pogoare Dzeu din ceruri, ca să-l vestească. Și Doamne vecinic adevăr a propovăduit. Ce putere divină rezidă în el! Îți dă aripi de vultur, din laș te schimbă în erou, făcându-te să-ți răzi de moarte; exemple vii ne sunt miile de mucenici ai credinții. Priviți încă odată la aceasta Marie, care se smulge din nectarul dulce, dar otrăvitor al poftelor trupesti și fuge, fuge nebună să se proștearnă la picioarele iubitului Isus. Nu-i groază de privirea încrunțată alui Simeon, nu-i teamă că va năvăli asupra ei și o va țări afară, ca pe-o profanatoare a casei, nu, ci încinsă în flacăra iubirii stă nemșcată cu fața la pământ.

A cunoscut Hristos puterea acestui sentiment, de aceea l-a și propovăduit cu atâta zel și abnegare supranaturală. Faima lui a străbătut până la marginile pământului. Dar străbătut-a el oare și în inimile voastre? Răscoliți cenușa, ce patimile a suflat peste ele și răspundeți. Dacă da, păstrați-l ca pe-o moaște sf. iar dacă a adormit cumva, aprindeți-i schineia, căci să știți, că aprindeți schineia fericirii voastre.

Și acum mă întorc către Tine Doamne și Te întreb cu umilință: mai pot fi oare suflete nesimțitoare, cari să nu se închine înaintea măritei Tale

înțelepciuni? cari să nu-ți creadă Ție și iubirii Tale? Dacă mai sunt iartă-le lor Donmne, că nu știu ce fac, iartă-le precum ai ertat păcătoasei din evanghelia de astăzi. Și mai vărtos rogu-mă Ție toarnă în sufletul iubitorilor mei ascultători harul credinții și iubirii ca să-i pot dimitte cu sf. Tale cuvinte: Mergeți în pace credința voastră v'a mântuit. Amin!

Gherasim Andru
stud. în teologie.

Viața unei mame credincioase.

Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andreiu.

(Urmare.)

IV.

Nu trecuse tocmai un an, când Anastasia — deși eră atât de tânără, abia împlinise 18 ani, — eră mamă fericită. Dumnezeu o dăruise cu un fecioraș, căruia în botez i-s'a dat numele Evreta,¹⁾ ca să-i facă bucuriei o bucurie.

După alți trei ani la 1806, în anul când s'a isprăvit frumoasa biserică din Mișcolț familia lui Naum se mai spori și cu o fetiță, căreia îi puseră numele Ecaterina (născută în 27 august 1806 și botezată în 2 Septembrie acelaș an.)

Iar sfârșitul anului 1808, pe lângă bucuria, pe care o aduce la casa ori cărui bun creștin, sfânta sărbătoare a „Nașterii Domnului“, lor le-a mai adus și alt dar, dar nespus de mare. Cu cinci zile înainte de Crăciunul românesc Anastasia cea credincioasă și statornic în legea părinților săi, născu un băiat sdravăn, și frumos, căruia în botez i-s'a dat numele Anastasiu, după al mamei sale și după al bunicului.

În „protocolul botezaților“ din Mișcolț s'a păstrat despre nașterea acestui minunat copil următoarea însemnare: „Anastasiu, fiul lui Naum Evreta Șaguna și al soției sale Anastasia, s'a născut în 20 Decembrie 1808, prin mine preotul Constantin. Nașul lui a fost Atanasiu fiul lui Adam Gherga.“²⁾

Anastasiu, care eră acum al treilea copil la casa lui Naum, a vrut bunul Dumnezeu să fie cu timpul bucuria cea mai aleasă a mamei sale Anastasia și binefăcătorul cel mai mare al poporului român și al bisericii noastre dreptcredincioase.

¹⁾ Născut în 11 Februarie 1803. Atestatul lui de botez, păstrat într-o copie latinească, e de următorul cuprins: „Vigore praesentium testor, quod Evreta, filius Naum Saguna et Anastasiae legitimae consortis illius, utrisque Graeci Ritus Non Uniti, baptizatus sit et myro unctus sit iuxta canones Sanctae Ecclesiae nostrae orientalis hic Miskoltzini per me Constantium Vulco, anno 1803 mense Februarii 15-a natus, autem 11-a eiusdem mensis (Cuius Patrinus fuit Athanasius filius Adami Gerga) in nostra Ecclesia nomine Sanctissimae Trinitatis existente. Hoc his meis Testimonialibus litteris certifico, conscientia mea corroboratis subscriptione et Usuali Sigillo. Signatum Miskoltzini, Anno 1820, mensis Februarii 26-a Parochus Ecclesiae Gr. R. nonuniti orientalis Miskoltziensis. Constantinus Vulco m. p. (L. S.)

²⁾ Iar într-o copie latinească din 1820, s'a păstrat și mai competentă înștiințare despre nașterea și botezul lui Anastasiu: „Vigore praesentium testor, quod Anastasius, filius Naum Saguna et Anastasiae Legitimae consortis illius, utriusque Graeci Ritus non uniti, natus sit Anno 1808 mensis Dec. 20-a eiusdem anni, et baptizatus et myro unctus iuxta Canones Sanctae Ecclesiae orientalis hic Miskoltzini per me Constantinum Vulco Anno 1808 mense eodem nempe Decembri 28-c eius patrinus fuit Athanasius, filius Adami Gherga, in nostra Ecclesia nomine Sanctissimae Trinitatis existente, ac usque 1816 Annum sacram coenam communicavit in Eadem Ecclesia nostra hoc his testimonialibus Litteris certifico, conscientia mea corroboratis subscriptione et usuali sigillo. Signatum Miskoltzini, Anno 1820, mense Februarii 26-a Parochus Ecclesiae Graeci Ritus n. u. orientalis Miskoltziensis Constantinus Vulco m. p. (L. S.)

Lângă leagănul lui au străjuit ursitoare și bune și rele. Acestea din urmă și-au întins mai întâi pânji-nișul de ițe și mreje lacome asupra lui. Și era cât pe aci să ni-l răpească.

Se vede, că dela o vreme norocul nu l-a mai ajutat pe Naum Șaguna în întreprinderile sale neguțătorești, cum ajutase pe alți Români așezați în părțile acestea. Și felul lui de viață cam neregulată a fost vina scăpătării lui. Bunăstarea familiei lui era cam sdruncinată, când numărul membrilor ei se spori cu al treilea copil — o greutate pentru omul scăpatat, un dar și o binecuvântare cerească pentru o femeie credincioasă ca Anastasia! Și mai mult însă pentru o biserică desprețuită și nedreptățită ca a noastră, căreia în acest copil i-s'a născut un mântuitor.

Anastasia priveghea ziua și noaptea și se da osteneții în toate felurile, ca să-și poată crește bine frumoasele sale odrasle. Avea să lupte cu multe greutăți. Norocul îi era însă, că bunul său părinte Mihail bunicul copiilașilor, îi mai dădea câte un ajutor căci dela bărbatul său Naum puțin sprijin mai putea aștepta, după ce acesta sărăcise și scăpătase cu totul.

Și sărăcia și necazurile nu prea sunt totdeauna sfătuitoari bune, adeseori răpun pe cei slabi de inger, ori îi indeamnă la fapte neiertate și urâte. Așa s'a întâmplat și cu Naum, că pierzându-și țaria sufletească de a mai lupta cu necazurile și speranța de a le putea învinge, făcând un pas foarte greșit.

Când era copilul Anastasiu de 5 ani, Naum, cu gândul de a-și ușura soarta sa și a copiilor săi, se lăsă la tocmală cu arhiepiscopul romano-catolic din Agria (Eger) Ștefan Fischer, care-l îndemnă să-și părăsească, pentru anumite foloase materiale, credința strămoșească și să treacă la biserică romano-catolică. Naum așa și făcând. Dar o greșală și un păcat ca acesta era să aibă urmări triste pentru familia întrăgă, căci el s'a învoit, ca toți trei copilașii lui să fie socotiți ca romano-catolici și să fie crescuți, cu cheltuiala arhiepiscopului din Agria în această credință străină.

Aici se începe lupta frumoasă și înălțătoare a Anastasiei, care-și apăra copiii, ca o leoaică puii săi, cu toată îndrăzneala și vitejia, și veghează, ca sufletele lor să nu se despartă nicidecum de credința strămoșească, fiind adânc pătrunsă, de adevărul, că credința cea mai sfântă și mai curată este aceea, în care s'au închinat și au răposat părinții și strămoșii noștri.

V.

Deci Anastasia se împotrivi soțului său Naum cu toată hotărârea și-l muștră pentru târgueala, ce a cercat să facă cu sufletele copiilor săi. Rugă apoi pe tatăl său Mihail, să-i stea în ajutor, ca să poată împiedeca înstrăinarea copiilor săi de credința străbună. Bunicul, om de ispravă și cu inimă miloasă, ia copiii la sine, ca să le dea însuș o creștere bună și îngrijită, cum părintele lor, Naum din pricina sărăciei și a slăbiciunii sufletești, nu mai era în stare a le-o da.

Arhiepiscopul romano-catolic însă nu se mulțamește cu această schimbare a lucrurilor, ci face arătare la „locurile mai înalte.“ Scrie palatinului (vornicului) țării despre înțelesul, ce l-a avut cu Naum Șaguna pentru creșterea celor trei copii în legea catolică. Fiindcă împotrivirea mamei și a bunicului e în stare să zădărnicească acum planul lui de cucerire a acestor suflete tinere, roagă pe palatin, să binevoiască a da poruncă deregătorilor din Mișcolț, ca cei doi copii mai mărișori ai Anastasiei: Evreta și Ecaterina să fie luați cu sîla dela bunicul lor, ca să-i crească arhiepiscopul catolic cu cheltuiala sa, iar pe cel mai mic pe Anastasiu să-l lase deocamdată în grija mamei sale

și a bunicului, până la vârsta de școală, iar atunci să fie luat și el și crescut în religia catolică.

Palatinul și sfatul țării au împlinit rugăminta arhiepiscopului catolic, dând porunca cerută. Împotriva acestei porunci nedrepte și nelegiuite bunicul copiilor s'a dus cu jalbă până la împăratul. Așa îndepărtate valuri aruncase această afacere, ca o prevestire, că unul din cei trei copilași va avea în viața sa mult de lucru cu împăratul.

În jalba sa spune Mihail, că lui ca unui bunic i-se rupea inima de durere pentru cele ce vede că se întâmplă cu fiica și cu nepoții săi. Mai departe arată, că ginerele Șaguna prin felul său de traiu neregulat a cheltuit toată zestrea Anastasiei, chiar și darurile ei de mireasă și ajutoarele, ce i-le-a mai dat din timp în timp, a început să se poarte aspru și furios cu Anastasia așa încât aceasta a trebuit să se adăpostească dimpreună cu copiii la casa părinților săi. Deși îngrijirea acestora la costat multe mii, el, adevăc bunicul Mihail, n'a cruțat nici o cheltuială, ca să-i poată crește potrivit cu starea lor, precum i-a și crescut și hrănit până acum. Iar ginerele după- ce a rămas lipsit de mijloacele de traiu, ca să-și verse tot necazul asupra socrului și a soției sale, a mijlocit la arhiepiscopul catolic, ca să li-se ia copiii și să fie crescuți în legea catolică. Dar în nici o lege nu stă scris, că copiii născuți înainte de trecerea tatălui la catolicism ar fi datori să urmeze credința tatălui rătăcit. Este chiar împotriva legii firești a sîll pe copii să-și părăsească credința numai fiindcă tatălui rătăcit îi place cutare ori cutare religie. Chiar dacă s'ar face vre-o asemenea lege siluitoare precum nu este încă, aceea ar privi numai pe copiii ce se vor naște după trecerea tatălui, iar la cei născuți înainte de trecere nu s'ar putea aplica. Căci din mila lui Dumnezeu și a glorioșilor înaintași ai împăratului au trecut acele timpuri grele, când libertatea credinții și a cugetării era împiedecată, învinsă și surghiunită. Împrăștiindu-se norii aceia întunecoși, se dă voie liberă oricui a se închina lui Dumnezeu și a crede, cum îi poruncește inima, mai ales acum după ce păcătoarele timpurilor trecute au dovedit, că în lucruri de credință libertatea, cu cât i-se pun mai multe piedeci, cu atâta crește mai tare, și în multe țări din Europa siluirea, ce s'a făcut cugetelor, a adus cu sine urmări triste. Bunicul Mihail spuse mai departe împăratului, că îngrijirea arhiepiscopului catolic pentru acești trei copilași este de prisos, căci are cine îngrijii de creșterea lor. Iar Anastasia, dacă i-s'ar lua copiii cu puterea, ar muri numai decât de o moarte groaznică, pe care este o datorință crștinească a o împiedeca.

După zăgrăvirea durerii sale și a Anastasiei, bunicul își încheie jalba cu următoarele cuvinte duioase: „Toate aceste numai părinții și le pot închipul și le pot simți în adevăr, dar Maiestatea Voastră preaslăvită este ca un părinte și adevăc un părinte al tuturor popoarelor rânduite de Dumnezeu de sub strălucita cărmuire a Maiestății Voastre, cel mai bun părinte al lor. Deaceea mă mângăie nădejdea ce mai hotărâtă, că Maiestatea Voastră veți asculta pînă la plîngerile cele drepte ale unui părinte și nu veți îngădui, ca acum la bătrânețe dimpreună cu soția și cu fiica mea, să ne prăpădim de durerea, ce ne va pricinul răpirea copiilor. Intemeiat pe nădejdea acestea, mă închin ocrotirii preaslăvitei Maiestății Voastre mult milostive, pe mine și pe nepoții mei, și plecându-mi genunchii și înălțându-mi mâinile iară și iară rog pe Maiestatea Voastră preaslăvită să se îndure a porunci comitatului Borșod, ca pe copilașii amintiți să-i lase sub îngrijirea mea părintească până vor ajunge mai în vîrstă, când

dacă le va plăcea, să poată trece la religia catolică fără nici o împotrivire din partea mea, căci eu nu le voi pune piedecă. În sfârșit atât pe mine, cât și întreaga familie mea, dar mai ales pe desnădăjduita mamă a copiilor amintiți o încredințez ocrotirii Maiestății Voastre preaslăvite și mult milostive și așteptând din partea Maiestății Voastre preaslăvite o hotărâre mângâitoare cu supunere adâncă rămân până la moarte al Maiestății Voastre preaslăvite cel mai umilit și totdeauna credincios supus: Mihail Mueiu, neguțator grecesc (adecă gr.-oriental sau ortodox) din Mișcolț. (Viena, în 27 Februarie 1815.)"

Iată cât de frumos și cu câtă înțelepciune știă să vorbească neguțatorul Mihail din Mișcolț, către împăratul, apărând sufletele nepoților și legea strămoșilor.

Așa luminează Dumnezeu mintea și întărește inima tuturor celor ce îndrăznesc să-și aperse credința, în care s'au născut și care trebuie să fie mai scumpă decât viața!

Luceafărul.

Va urmă.

Dr. I. Lupas.

Alcoolismul.

Din domeniul alcoolului. Cel mai bun agitator în contra alcoolului este însuși viața.

Câtă învățătură este și în cazul următor. Om cu bunăstare eră în comuna sa Ioan Fluture, căci să ai 50 jughere de pământ și o casă cu țigle nu-i glumă. Dar ori cât de multă a fost averea bădicului Ioan, a spălat-o valea alcoolului, ce curgea la vale pe gâtul bădicului Ioan.

"Multul cu pământul" încă nu ar fi ajuns, și pe când soartea alcoolistilor, deliriu! l-a ajuns și pe al nostru bărbat afară de casa dehamată și înglodată în datorii nici o palmă de loc nu i-a mai rămas.

Biata Evă! Îmi pare c'o văd și acum, când a intrat la noi cu ochii roșii de plâns. După moartea lui Ioan Fluture, văduva lui Eva, ea să câștige cel puțin procentele ce trebuiesc plătite după datoria alcoolului făcută de f'ertat bărbatulul său, s'a băgat la noi de servitoare. Eră o femeie voinică, robustă și sănătoasă. Avea un fecior soldat și o fată în păr, care încă servea aici în oraș. În fiecare duminică toți trei conveniau la noi. Toți trei erau frumoși și bine desvoltați.

Pe vremea, când școlarii se prezintă coala toamna la înscriere se mai sporiră oaspeții Evei mai veniră 3 copii cari erau cam de 10, 12, 14 ani. Și aceștia erau frumoși, se vedeau a fi copii mâne-sa. De drag să te uiți la ei. Ceva mă făcea curios, că până-ce ceialți doi mai mari salutau și vorbeau cuviincios, acești 3 nou veniți nici când nu grăiau, ci ședeau blânzi lângă mama lor.

Ca să-mi satisfac curiosității întreb pe Eva, că de ce stau așa tăcuți copiii acestea mai mici?

"Tac, căci is și surzi și muți!" îmi răspunse și începă a plânge.

Nu a beut bărbatul D-Tale?

"Pe vremea când acestea trei s'au născut a beut cu grosul, ierte-l Dzeu!

„Ce batere de soarte! Doi copii ca doi paltini și trei surdomuți. Jerfele, beției tatălui lor.

În beție. Economul M. Covaci din Toghier (c. Torontal), om în vrâsta de 69 ani, venind deunăzi beat acasă, a ucis pe nevastă sa, care-l muștrase pentru beție. Trezindu-se din amețeală și văzând fapta, a făcut însuș arătare contra sa.

În Szabadka (com, Bács-Bodrog) băiețandrul bulgar Voinich Jandrici, în vârsta de 15 ani ieșind beat

din crâsmă a înfipt briceagul său în umărul și brațul prietenului său Kopilovics, pe carele doborându-l la pământ la dripit cu picioarele astfel, că nenorocitul de el în scurt timp a repausat. Băiețandrul a fost arestat.

(N. M.)

CRONICA.

Contabilitate pentru popor. „Asociațiunea” a primit dela d-l Dr. George Șimon, avocat în Aiud suma de 100 cor., pentru a premia o carte de contabilitate scrisă pe înțelesul și pentru trebuințele poporului. „Asociațiunea” dă deci la concurs acest premiu de 100 cor. pentru cea mai bună contabilitate pentru popor în următoarele condițiuni: Lucrarea va trebui scrisă pe înțelesul poporului și va avea să cuprindă toate deslușirile necesare la purtarea socotelilor. În introducerea se va arăta importanța contabilității pentru popor. Lucrarea va cuprinde cam următoarele modele de registre: modele pentru inventar; model despre facerea bilanțului averii; ziar de cassă; model de purtare a cărții principale; un model ușor pentru calcularea intereselor; registrul pentru lucrători; evidența sămănăturilor, nutrețurilor ș a. evidența vitelor, a prăsirii lor și a prețului lor; registrul de muls și de vânzarea laptelui; evidența datoriilor și pretensiunilor și altele pe cari autorii ce vor lua parte la concurs le vor găsi de potrivite și necesare. Modelele de registre să fie simple și astfel compuse încât în caz de lipsă să poată servi pentru mai multe scopuri, adecă să se poată modifica după trebuință. Autorii cari doresc a lua parte la acest concurs au să-și înainteze lucrările, însoțite de un plic închis cu numele lor, până la 1 aprilie 1911, biroului „Asociațiunii” Sibiu (Nagyszeben) Str Șaguna Nr. 6. Lucrarea premiată se va publica în „Biblioteca populară a Asociațiunii,” de aceea toate lucrările, cu modele cu tot, nu vor putea fi mai mari de 5 coale de tipar formatul numitei Bibliotecii. Autorul lucrării premiate, ce va apărea în „Biblioteca populară a Asociațiunii”, va primi și onorarul de 25 cor. de coală de tipar. Sibiu, 15 octomvrie 1910. Iosif Sterea Șuluțu, prezident. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

Convocare. Bazați pe concluzul XI, al conferinței trecute, prin aceasta convocăm conferința I. din anul a. m. curent pe luni, în 25 octomvrie (7 nov.) a. c. în Arad, școala de băieți din Strada securei, la carea sunt invitați membrii despărțământului protopopesc Arad al Reuniunii inv. din ppiatele Aradene I—VII precum și binevoitorii școalei. Programa: 1. La 8 oare a. m. participare la chemarea Duhului sfânt. 2. Deschiderea ședinței. 3. Constatarea prezențelor. 4. Prelegere practică din cetirea română cu elevii cl. I și II, ținută de Dl. inv. George Popoviciu. 5. „Limba română” prelegere publică ținută de Dl. prof. A. Sedean. 6. Prelegere practică din Geografie cu elevii din cl. III-a ținută de G. Popoviciu. 7. „Metodul fonomic în noua sa fasă” predat de Dl. inv. I. Moldovan. 8. „Educațiunea școlară în raport cu familia și societatea” disertație de Dl. inv. Petru Lupas. 9. Raportul presiului. 10. Un învățator al neamului, disertație de Dl. inv. Nicolae Cristea. 11. Propuneri și interpelări. 12. Sortarea prelegătorilor și designarea locului și timpului pentru proxima conferință. Arad, la 8/21 octomvrie 1910. Ioan Vancu președinte. Georgiu Popoviciu notar.

Spre orientare dlor învățatori. Carte de cetire pentru cl. 3 și 4 de Iuliu Vuia a obținut aprobarea ministerială dela ediția II începând prin rezoluția mi-

nisterială dela 4 maiu 1908 Nr. 51049 (vezi Hivatalos Közlöny Nr. 11/1908). Oprită este prin urmare numai ediția I dela 1905. Elemente de geografie și constituție s'a aprobat dela ediția III cu rezoluția ministerială dela 12 septembrie 1908 Nr. 103632 (vezi Hivatalos Közlöny Nr. 19/1908) Oprită este numai ediția dela 1906, carea încă nu eră aprobat. Este un ce prea firesc, că înaltul minister nu poate fără motiv a revoca aprobarea dată unei cărți. Caransebeș 26 octombrie 1910. Iuliu Vuia.

Poșta Redacției.

A. B. Recensiunea ce ni-o trimiți nu este recensiune ci reclam de care nu este trebuință, căci cartea sa recomandat din destul pe sine și prin factori competenți. Reclamele exagerate numai strică reputației marfei. Este dar interesul autorului a nu-l expune la hănueli de reclam.

Poșta Administrației.

S. L. Chișlaca. Vă rugăm a ne trimite înainte suma de 7 coroane pentru publicarea licitațiunii minuende.

Concurse.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala a două paralele confesională gr. or. rom. din Bara, să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 810 coroane; 2., pentru scripturistică 15 coroane; 3., pentru conferințe 4 coroane la zi și cărăușie; 4., locuință în natură: 2 chilii, bucătărie și cămară și grădină de legumi.

Întregirea salariului la 1000 cor. și evinvenalele se vor cere dela stat.

De curatorat se va îngriji comuna bisericască. Reflectanții au să-și instrueze petițiile lor conform legilor în vigoare, accludând și atestat de moralitate și de serviciu, dacă au mai fungat ca învățători.

Într'o Duminecă, sau sârbătoare, sunt poștiți a să prezentă în s. biserică din Bara, spre a-și arată desteritatea în cântări și în tipic.

Alesul va prestă servite cantorale fără altă remunerație.

Preferiți vor fi la alegere cei apți a înființă și conduce cor.

Petițiile să aștern comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Bélinez, Temes-megye,) în lăuntru terminului concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din Temeșești, devenit vacant prin penzionare se publică concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele incopciate cu acest post sunt: 1. Salar în bani cor. 544. 2. 16 jugh. pământ la deal. 3. Lemne din pădurea urbarială, (8/16c), din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. pentru curatorat cor. 16. 5. pentru conferințe cor. 20. 6. pentru scripturistică cor. 10. 7. dela înmormântări unde va fi poștit

1 cor., dela cele cu liturgie 2 cor. 8. cvartir cu două odăi, cuină, grajd și grădină de legume. Darea după pământ și pădure o plătește alesul. Alesul va aveă se provadă cantoratul fără nici o altă remunerațiune.

Se observă, că întregirea salariului la minimalul legal s'a cerut dela stat.

Doritorii de a ocupă acest post se avizează, ca recurseror ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Temeșești să le susțearnă în terminul concursual Oficiului pprezbiteral din Mariaradna iar dânsii să se prezinte în Ș-ta biserică din comună spre a se face cunoscuți poporului.

Din ședința dela 19 sept. (2 octovvre) 1910.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu*, pprezbiter. inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. rom. din Topolovățu-mare, tractul Belințului să publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 coroane; 2., pentru conferință 20 cor.; 3., pentru scripturistică 10 cor.; 4., de fiecare înmormântare 1 coroană; 5., locuința în natură, cu 2 chilii, bucătărie și cămară și cu grădină de legumi; 6., grajd pentru vite, șopron și cameră de bucate.

Petițiile concursuale ajustate conform Regulamentelor în vigoare să vor adresă comitetului parohial, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinez, Temes-megye,) în terminul concursual; iar reflectanții, tot în lăuntru acestui termin, sunt poștiți a să prezentă într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în s. biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Alesul învățător va prestă și serviciile cantorale, în și afară de biserică, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanții cei destoinici a conduce corul.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din T. Cărand se publică concurs cu termin de alegere după 30 zile dela prima publicare.

Dotatiunea constă din: a) în bani 258 cor. b) 5 jugăre pământ arător, c) 12 șinice bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz: 150 cor. d) 4 stângini de lemne pentru învățător: 64 cor. e) scripturistică: 10 cor. conferință: 10 cor. f) dela mort mare: 80, dela mort mic: 40 fl.

Alesul va fi și cantor, și va învăță pruncii în școala de repetiție fără de alta remunerațiune.

Cei ce doresc a ocupă acest post, au a se prezentă la sf. biserică spre a și arată desteritatea în tipic și cântare, ear documintele să le înainteze oficiului protopopesc în F. Győrös.

T. Cărand din ședința comitet. parohial ținută la 19 septembrie 1910.

Cornel Musca
președite

Ioan Rus
notar ad hoc

În conțelegere cu mine: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române,
◆ dela 50—1000 Coroane. ◆

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela
◆ 36 până la 200 Coroane. ◆

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela
◆ 6 până la 100 Coroane. ◆

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni
◆ și deslușiri mai detaliate. ◆

Cu stimă:

Librăria Diecezană.